

Recomanació 5/2018, de 8 de març de 2018, sobre l'elaboració d'un protocol per a la prestació de recursos materials a les entitats ciutadanes que garanteixi la sostenibilitat del servei i els drets de la ciutadania

ANTECEDENTS

És de referència l'expedient DC 058/2017, impulsat per part del representant legal acreditat de la Casa de Murcia mitjançant una reclamació pels fets esdevinguts el mes de gener de 2017 en relació a la prestació de recursos materials per a la celebració d'una activitat veïnal.

Segons consta a la compareixença, la Casa de Murcia va sol·licitar com any rere any autorització i recursos materials per a l'esdeveniment que celebren en el marc de les festes de sant Sebastià. En aquell cas, 3 dies abans de la festa l'empresa contractada per l'ajuntament per a la prestació del servei els va informar que a l'any 2014 havien perdut una torradora i que havien de pagar-la o no rebrien el suport material, consistent en torradores, cadires i taules. La factura exigida tenia un valor de 320€ més 21% d'IVA.

La Casa de Murcia va expressar la seva sorpresa perquè no tenien coneixement de la desaparició de res i tampoc no havien rebut cap missatge abans de la telefonada de l'empresa encarregada.

Malgrat les gestions, en aquell moment, amb l'assessor de districte i les regidories de Funció Pública (de districte), la de Participació ciutadana i la delegada d'Infraestructures, no es va obtenir cap resposta efectiva, ni abans ni després de l'esdeveniment, i es varen veure obligats a la liquidació, d'acord amb la proximitat de la festa.

En data 6 de juny de 2017 aquesta Defensoria va tenir coneixement dels fets i es va sol·licitar informe a l'Àrea de Participació demanant informació sobre:

PRIMER.- Si teniu coneixement d'aquesta denúncia i, si escau, quin és el tractament que se li ha donat des de la vostra àrea.

SEGON.- Tenint en compte que l'entitat "Casa de Murcia" va sol·licitar el servei a l'ajuntament i no a un tercer, quin és el procediment que regula la tramitació de discrepàncies entre ajuntament i empreses adjudicatàries i en virtut de quins acords és possible que aquestes empreses s'atorguin la capacitat d'exigir un pagament i comprometin el servei al pagament previ.

TERCER.- Per què, tenint coneixement dels fets, l'ajuntament va consentir en l'execució d'aquesta pràctica que deixa clarament en indefensió a l'entitat ciutadana davant un tercer que actua en nom de l'ajuntament i de forma unilateral.

QUART.- Si posteriorment s'ha iniciat un expedient d'investigació per a depurar responsabilitats i si es té prevista alguna explicació o compensació adreçada a l'entitat afectada.

CINQUÈ.- Si aquesta situació és un cas aïllat o s'ha repetit en alguna altra ocasió i en quines circumstàncies.

Des de Participació Ciutadana es va respondre punt per punt, en data 17 d'agost, indicant que:

PRIMER.- No havien rebut cap queixa sobre els fets.

SEGON.- La competència per a la prestació correspon al Servei de Logística del departament d'Infraestructures.

TERCER.- Es va remetre a l'oficina de la Defensora una còpia de la instrucció de servei emesa pel Servei competent, on es regulen condicions i requisits, valors de reposició, etc.

QUART.- S'expressava amb claredat i contundència que l'empresa adjudicatària "no té competència per reclamar directament a les entitats els imports per pèrdua o deteriorament".

CINQUÈ.- A Participació constava que altres Associacions de veïnats s'havien vist afectades per situacions similars.

Finalment la regidora, davant la situació d'indefensió de les entitats, instava a la col·laboració de la Defensora pel seguiment i investigació dels fets.

A la vista de tota aquesta informació, amb la finalitat de seguir l'anàlisi del problema, aquesta Defensoria va posar en coneixement de l'àrea d'infraestructures els fets esdevinguts, dels quals en tenien coneixement. En data 01/09/2017 es va parlar amb el Sr. Tomeu Amengual, encarregat del Servei de Logística, qui va confirmar el criteri de que l'entitat que demana és responsable i si falta material, o paga o no li tornen a deixar.

D'acord amb aquesta informació, es varen mantenir reunions amb la Sra. Jhardi, regidora de districte, en data 11 de setembre; amb el Sr. Romero, regidor d'infraestructures, en data 25 de setembre; i finalment amb el Sr. Villalonga, l'assessor de districte. L'alternativa suggerida a les àrees per part de la Defensora va ser, en cadascuna de les reunions, **l'elaboració d'un protocol consensuat entre aquestes àrees** que garantís la sostenibilitat del servei i els drets de les entitats.

La voluntat de la Defensora era que per les festes de sant Sebastià 2018 s'hagués pogut aplicar una nova forma de fer els préstecs, però no s'ha elaborat el protocol i hem sabut que s'han repetit situacions similars, la darrera amb les associacions i entitats organitzadores de l'any xinès a Pere Garau.

Ens consta l'existència d'unes aportacions realitzades per l'assessor de districte, Sr. Villalonga, en les que indicava el suport de tots els assessors de districte a l'elaboració d'un protocol. No obstant, no s'ha materialitzat la formalització del protocol.

FONTS DE DRET

El règim jurídic d'aplicació en aquesta situació és:

PRIMER.- la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, als articles 69 i 70, on es reconeixen que les Corporacions locals han de facilitar la major informació possible sobre la seva activitat i la participació de tota la ciutadania en la vida local.

SEGON.- la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears, article 116, on es determinen els principis generals de la participació ciutadana i les característiques, els mitjans i procediments de participació que estableixin les corporacions per garantir una correcta participació.

TERCER.- la Llei 39/2015, de 2 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, que garanteix els drets de la ciutadania en les seves relacions amb l'administració evitant actuacions arbitràries.

Desplega especial interès la “Instrucció de servei emesa pel Servei de Logística”, de la qual s’adjunta còpia com a document annex, on es disposen algunes qüestions que si bé volem entendre amb la finalitat de garantir la sostenibilitat del servei, podrien generar un greuge si s’aplicassin sense el rigor d’un procediment administratiu adequat.

En aquest sentit les següents incidències en són un exemple clar d’allà on pot conduir una gestió inadequada:

- la manca d’Albarans a l’hora del lliurament o a l’hora de recollida.
- l’exigència d’un pagament per part d’una empresa adjudicatària sense capacitat de constrenyiment com indica la pròpia regidora a l’informe de data 17 d’agost de 2017.
- la comunicació a tres dies vista d’un esdeveniment sobre un material perdut 2 anys enrere.
- la responsabilitat sobre un material que en moltes ocasions queda a la via pública (places o parcs públics) perquè l’entitat que l’ha demanada no té recinte específic.
- preus de reposició que podrien superar el preu de mercat.

En definitiva sembla que pren sentit, en benefici de totes les parts, l’elaboració del protocol ja esmentat.

Finalment, consideram important fer referència al Decret de d’organització dels Serveis Administratius de l’Ajuntament, conegut per Decret de Competències (BOIB núm. 29 de 3 de març de 2016), en el qual es pot entendre la competència compartida de les dues àrees implicades d’infraestructures (*I.1.a.k Donar suport als esdeveniments institucionals i d’iniciativa ciutadana d’interès social i cultural*) i de Participació Ciutadana (*IV.1.a. g. Dotar la ciutadania d’equipaments socioculturals, mitjans tècnics i infraestructures per a la participació ciutadana i el desenvolupament sociocultural, potenciant el disseny, la planificació i la gestió eficient d’aquests recursos*).

RECOMANACIÓ

Així, doncs, atès allò exposat queda constatada la necessitat en l’elaboració d’un Protocol consensuat entre les aquestes àrees competents que garantís la sostenibilitat del servei i els drets de les entitats.

És per això que, d’acord amb criteris de corresponsabilitat mútua entre administració i entitats ciutadanes i atès que actualment el procés per a la prestació de serveis pot generar greuges, s’adreça aquesta Recomanació a la Comissió Especial de Suggeriments i Reclamacions perquè insti a qui correspongui a:

PRIMER.- “La revisió dels expedients dels quals s’ha exercit l’exigència de pagament per comprovar si s’ha actuat conforme a dret i, si escau, la devolució dels imports liquidats”.

SEGON.- “L’elaboració d’un Protocol conforme a dret que garanteixi la sostenibilitat del servei, la responsabilitat de totes les parts sobre els materials municipals i els drets de les entitats sol·licitants pel que fa a la prestació del servei i a les exigències aplicables”.

Palma, 8 de març de 2018

La Defensora de la Ciutadania
Anna Moilanen Jaakola